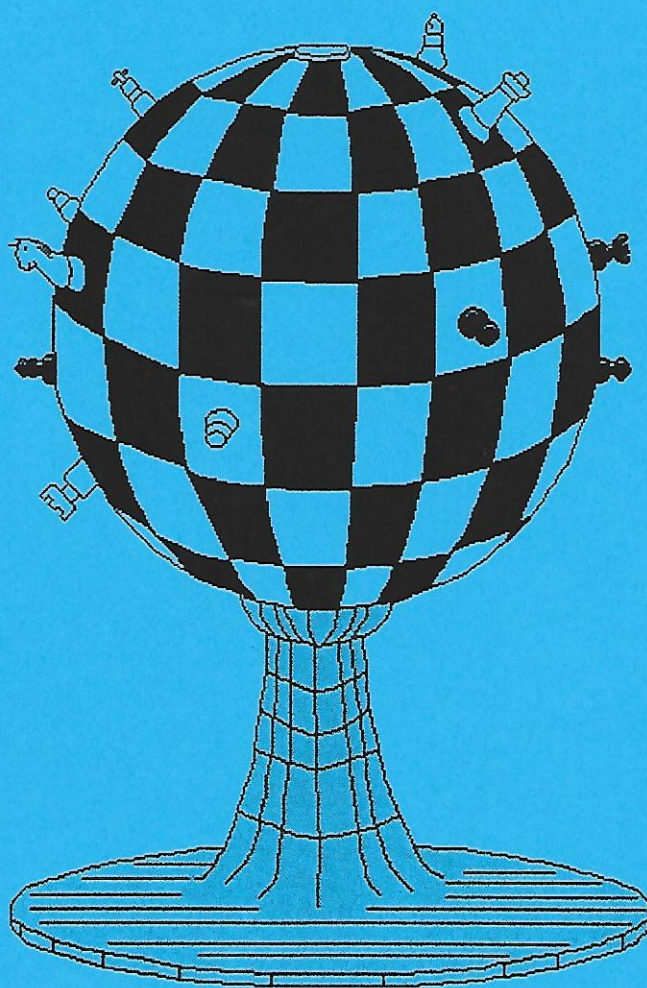

J. Druin

De Schaakwerld

Januari 1999, nummer 1, seizoen 1998- 1999

Inhoud

Externe team teams boeren goed.	2
Bekerteam uitgeschakeld.	2
Ratinglijsten.	3
Toernooi Van der Linde.	4
Das Königlige Spiel, deel 2.	5
Napoleon in Rusland.	7
Aankondiging schaakfeest	8

Schaakclub Van der Linde:

Voorzitter:	L. Vrooland St. Vitusholt 8 ^e laan 13 Winschoten Telefoon: 0597 432340
Secretaris:	J. Duin Blijhamsterweg 15 Winschoten Telefoon 0597 412989
Penningmeester:	J. Lutjeboer Elandhof 67 Winschoten Telefoon: 0597 412501
Bestuurslid:	J. Krawczyk Vossenkamp 162 Winschoten Telefoon: 0597 414863 (na 21:00)
Redactie:	E. Reintke Kwekerslaan 6 Scheemda Telefoon: 0597 593372
Jeugd:	J. Krawczyk (zie bestuurslid).

Externe teams boeren goed.

Dit jaar doet Van der Linde voor het eerst sinds enkele jaren weer met twee teams mee in de externe competitie. Nu de jeugd aanstormt en vorig seizoen enkele nieuwe leden kwamen, is het weer mogelijk om voldoende schakers bij elkaar te krijgen. Bovendien heeft Hollander enkele ex- Van der Linde spelers over weten te halen om weer voor de club te spelen.

Het eerste team bleek aan het eind van vorig seizoen tot eigen verbazing gepromoveerd te zijn naar de promotieklasse. In voorgaande jaren moest telkens gevochten worden tegen degradatie uit de eerste klasse. In het begin was men in het team dan ook bang afgeslacht te worden. Het team begon echter met twee knappe overwinningen. Toen Groningen daarna op bezoek kwam, werden door een 7-1 nederlaag echter weer met beide voeten op de grond gezet. In de vierde partij werd tegen Assen gelijk gespeeld.

Stand			
1.	Groningen 5	4 – 8 / 23	Uitslag 22 januari
2.	Assen	4 – 7 / 19	V.d. Linde – HSP 5,5 – 2,5
3.	Van der Linde	4 – 5 / 15	(nog niet verwerkt)
4.	Roden	4 – 4 / 17	
5.	Staunton 2	4 – 4 / 16	Programma
6.	Lewenborg 2	4 – 4 / 15	wo 17 feb Spassky's – v.d. Linde
7.	SISSA 2	4 – 3 / 17.5	
8.	Spassky's	4 – 2 / 14.5	
9.	HSP	4 – 2 / 11.5	
10.	Unitas 4	4 – 1 / 11.5	

Het tweede team startte in klasse 3 met een bezoek aan Klazinaveen, waar met 4.5–1.5 werd gewonnen. Opvallend was dat de jeugd het langst over hun partijen deden (al klopt dat niet helemaal wanneer je tijdens de partij de Donald Duck kunt lezen). Op dezelfde dag dat het eerste team hun partij tegen Groningen 5 verloor, kreeg het tweede klop van Assen 5 (2-4). In de derde ronde werd van het zwakke Valthemond 2 gewonnen(1-5).

Stand:			
1.	Assen 5	3 – 6 / 12	Uitslag van 22 januari
2.	Het Kasteel	3 – 5 / 10	v.d. Linde 2 – Rochade 2 3,5 – 2,5
3.	Van der Linde 2	3 – 4 / 11.5	(nog niet verwerkt)
4.	Rochade 2	3 – 4 / 11	
5.	Veendam/RDW 3	3 – 4 / 9.5	
6.	ESG 4	3 – 3 / 10.5	
7.	Valthermond	3 – 2 / 11	
8.	Klazieneveen	3 – 1 / 7	
9.	J.H. Kruit 2	2 – 1 / 5.5	
10.	Valthermond 2	3 – 0 / 2	

Bekerteam uitgeschakeld.

Het bekerteam had in de eerste ronde van de beker een sterke tegenstander aan ESG. Op maandag 2 november konden enkele spelers, waaronder 1^e bordspeler Jos van der Kaap niet spelen. Het verzwakte team kreeg echter wel kansen. Het kwam tot 1.5 - 1.5 en Duin had een kansrijke positie gekregen. Toen beide spelers echter in zware tijdnood zaten koos hij de verkeerde voortzetting, 2.5 – 1.5 voor ESG.

1.	R. Algera – Mol	0.5 – 0.5
2.	T. Oosterhoff - Hadema	1 – 0
3.	E. Reintke – Toebben	0 – 1
4.	J. Duin – Suebben	0 – 1

v.d. Linde seizoen 1998 - 1999

Interne standen per 7 januari

Stand groep A

1.	D. Algera	5 - 4.5
2.	J. v.d. Kaap	4 - 4.0
3.	T. Oosterhoff	5 - 3.0
4.	J. Duin	4 - 2.5
5.	P. Mulder	4 - 2.5
6.	E. Sportel	5 - 2.5
7.	L. Vrooland	5 - 2.5
8.	G. Zwaagstra	4 - 2.0
9.	J. Krawczyk	5 - 2.0
10.	G. Lutjeboer	4 - 1.5
11.	M. Vrooland	5 - 1.5
12.	E. Reintke	5 - 1.0
13.	J. Hamminga	5 - 0.5
14.	A. Meier	0 0.0

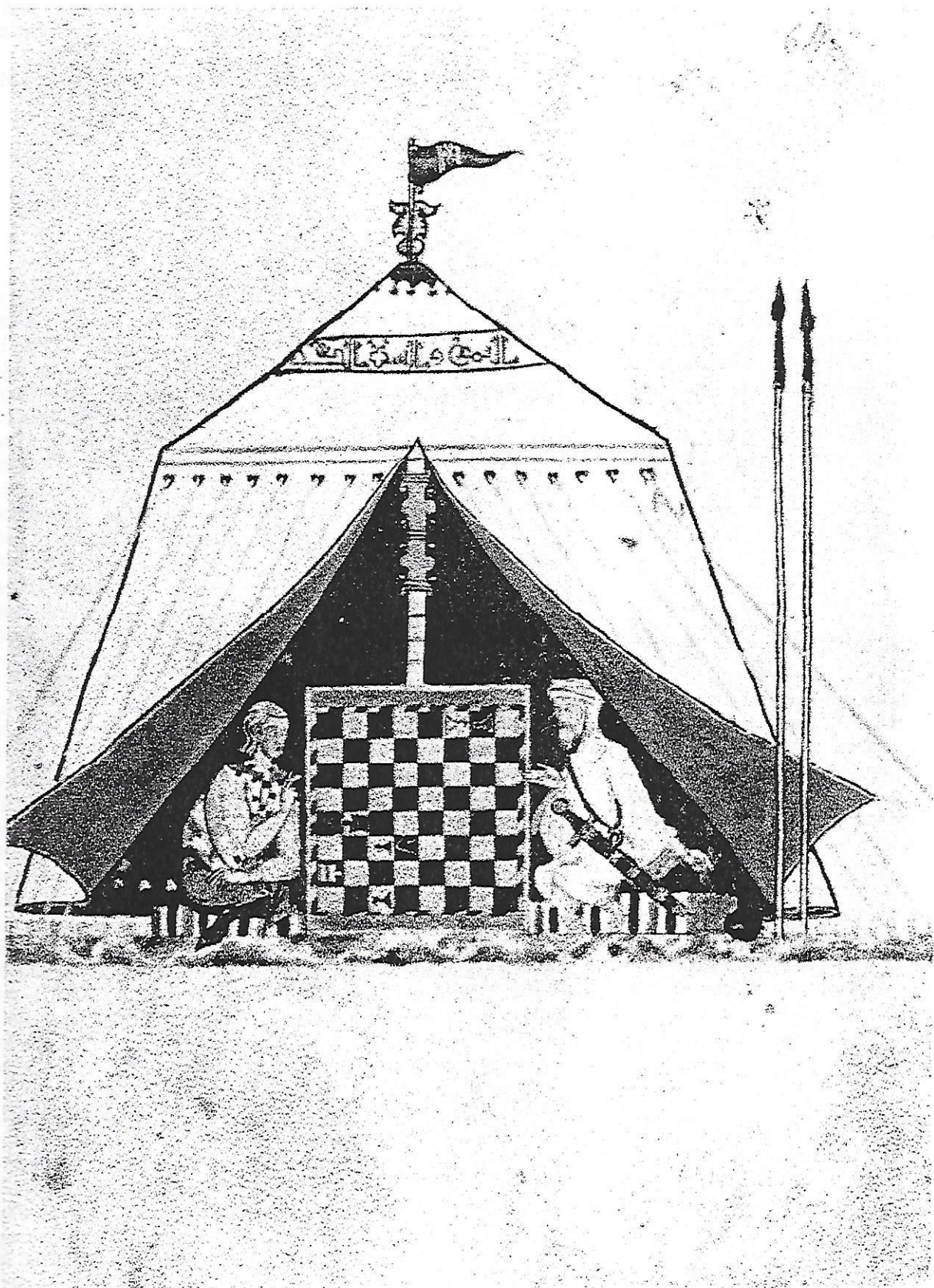
Stand groep B

1.	E. Potgieser	6 - 5.0
2.	K. Wiersema	5 - 4.0
3.	L. Hesseling	5 - 4.0
4.	J. Kampen	5 - 4.0
5.	B. Visschser	6 - 4.0
6.	J. Eefting	7 - 3.0
7.	M. Kalifa	8 - 3.0
8.	T. Lameijer	4 - 2.0
9.	T. Houtman	2 - 2.0
10.	M. Dusseljee	4 - 1.0
11.	M. Westmaas	4 - 1.0
12.	J.A. Hamminga	6 - 1.0
13.	A. Bakker	6 - 1.0
14.	P. Drenth	4 - 0.0

Ratinglijst

1.	D. Algera	6 - 1904
2.	J. v.d. Kaap	6 - 1826
3.	J. Hollander	2 - 1692
4.	J. Duin	6 - 1684
5.	T. Oosterhoff	5 - 1672
6.	J. Krawczyk	6 - 1605
7.	G. Zwaagstra	4 - 1588
8.	G. Lutjeboer	6 - 1585
9.	L. Vrooland	6 - 1570
10.	E. Sportel	7 - 1565
11.	P. Mulder	5 - 1562
12.	M. Vrooland	6 - 1516
13.	E. Reintke	6 - 1445
14.	J. Hamminga	5 - 1405
15.	T. Houtman	4 - 1314
16.	K. Wiersema	6 - 1310
17.	E. Potgieser	7 - 1289
18.	T. Lameijer	4 - 1275
19.	L. Hesseling	4 - 1249
20.	J. Eefting	6 - 1215
21.	J. Kampen	6 - 1180
22.	M. Kalifa	8 - 965
23.	B. Visscher	5 - 957
24.	P. Drenth	5 - 908
25.	J. Bakker	5 - 892
26.	M. Westmaas	4 - 851
27.	J.A. Hamminga	6 - 770
	M. Dusseljee	4 - xxxx

Lameijer kan door ziekte voorlopig niet spelen. Zijn patijen worden tot nader orde uitgesteld.

Schaken in de middeleeuwen (1283- uit Codex Alfonso).

Deel 2, Das Königliche Spiel

In deel 1 werden de namen van de schaakstukken gegeven uit verschillende (oude) talen. Omdat het geheugen niet perfect is, staan ze hieronder nogmaals.

Schaakstukken	Indië	Perzië	Arabië	Rusland	Engeland
Toren	ratha	ruhk	ruhk	ladja	rook
Paard	ashwa		asp	asp	knight
Loper	hasty	fil	fil	slon	bishop
Koning	r_ja	šh_h	šh_h	korol	king
Dame	mandarin?	par__n	firzan		queen
pion	pad_tam	piy_da	baidag		pawn

De ruhk is de Perzische oplossing voor het probleem van de toren. De perzen kenden namelijk noch strijdswagen noch boot.

De ruhk is een reuzenvogel, een mythisch figuur, bij latere overname van dit woord heeft men niet de betekenis ervan gekend, vandaar dat in het Engels nog steeds sprake is van een "Rook" in plaats van het logischer "castle". En dat terwijl het Nederlandse rokeren ("ruhk"eren; rochus, de latijnse variant van ruhk) in het Engels juist weer "castling" heet.

Par__n is een oud-perzisch woord dat later verdween ten gunste van het modernere "wasir" of "wesir". Ook de Arabische variant werd later wasir. De moderne varianten voor het paard, de looper, en koning en koningin zijn te verklaren door de feudalisering die het schaakspel in de Middeleeuwen doormaakte. Duidelijk is in alle talen het adellijke leven doorgedrongen in het schaakspel, denk aan: het paard; Knight (UK), chevalier (Fr), Springer (Dui). Loper; bishop (UK), fou (Fr), en vroeger in Duitsland ook wel (naast Läufer) Pfaffen (= bisschop). Koning; King (UK), roi (Fr), re (Ita), rey (Spa), en ook in de slavische talen komt dit terug. De vormen Korol (Rus) en Krol (Pol) stammen van Karel de Grote. Dame (of koningin): Queen (UK), reine (Fr), regina (Ita), reina (Spa). Het russische slon betekend olifant, en de laatste onduidelijkheid (hoop ik) de ladja, ofwel boot of kano, kom ik later op terug.

De arabieren.

Na de val van het Perzische rijk namen de Arabieren het schaakspel over. Dit was rond 650 na Chr. Een andere reden om aan te nemen dat het schaakspel niet eerder in Arabië bekend was is de profeet Mohammed. Tot geluk van ons, schaakspelers, heeft Mohammed het schaakspel niet gekend. In de Koran wordt namelijk het spelen van spelletjes met nadruk verboden. Maar de Islamitische specialisten weten daarop te zeggen dat spellen verboden zijn, maar dat het schaakspel toch niet bij naam genoemd wordt, hoewel dat voor veel spellen wel geldt. Dat is voor hen aanleiding om te zeggen dat Mohammed het schaakspel niet als verderfelijke gokspel beschouwde, en het oogluikend toestond. Voor ons kan het ook een aanleiding zijn te zeggen dat Mohammed het schaakspel niet heeft gekend, anders zou hij het zeker verworpen hebben. Een andere invloed die de Islam op het schaakspel heeft gehad is de sterke abstracte vormen van de speelstukken. Het afbeelden van mensen en goden is namelijk ook verboden. Uit allerlei probleemverzamelingen uit die tijd blijkt dat de spelregels uit die tijd heel anders waren. De Dame, of Wesir, mocht maar één vak per keer, en alleen als een looper, terwijl de koning maar één vak per keer op de manier van een toren mocht. Waarschijnlijk gold ook de regel dat als je koning alleen overbleef je ook verloren had. De looper mocht alleen een vak overspringen diagonaal, en de toren een vak overspringen horizontaal en verticaal. Wanneer de pion aan de overkant kwam werd hij voor zijn moeite beloond en gepromoveerd tot Wesir (een Wesir kon je door eigen inzet worden, koning werd je door afkomst). Hij moest dan alleen nog wel eerst als een toren terugspringen naar zijn beginpositie (3 zetten).

De verbreiding van het schaakspel naar Europa.

Volgens de legende zou keizer Karel de Grote het schaakspel gekend hebben. Karel de Grote leefde rond 800. Het is dus zeer onwaarschijnlijk dat hij daadwerkelijk het schaken kende. In die periode ontdekten de Arabieren het schaakspel net. Contact tussen Arabieren en Karel de Grote is niet ondenkbaar, maar dat daarbij het schaakspel overgebracht zou zijn vrijwel ondenkbaar. Hoe is het schaakspel dan wel in onze regionen terechtgekomen. De traditionele opvatting is dat het schaakspel, met de Arabieren via Gibraltar, Spanje en de Pyreneeën naar Europa kwam. Er zijn geloofwaardige verhalen van schaakspelers in Spanje rond 848 na Chr. Maar natuurlijk had de oorlog tussen de Arabieren en de Franken ook tot gevolg dat het spel zich niet snel verder verbreidde, immers de Arabieren werden in Spanje gehouden. Tussen 1030 en 1050 komt het schaken ook via Italië richting noorden. De kruistochten hebben later enorm bijgedragen aan de verbreiding van het schaakspel.

Maar hiermee is het verhaal nog niet af. Er zijn namelijk bij de Bodensee, op de grens tussen Zwitserland en Duitsland schaakstukken gevonden die gemaakt zijn van rendiergewei. Bovendien berichtte de Engelse diplomaat Molesworth in 1692: "IJsland en de Faeröer zijn erbarmelijke eilandjes in de Noordzee. Koren kan daar nauwelijks gedijen, men houdt er grote veekudden. De inwoners zijn zeer goede schakers, en het zou zeker de moeite waard zijn te onderzoeken, hoe een spel, dat zo moeilijk is en zulke grote opmerkzaamheid vereist, zo hoog in het noorden gekomen is en verbreiden kan." (Helaas is dit een vertaling van een vertaling, dus vergeef mij het misschien kromme Nederlands). Dus roepen er zich twee vragen op: 1. Hoe kunnen er schaakstukken gemaakt uit het gewei van een dier dat alleen in het noordelijkste gedeelte van Europa voorkomt zo zuidelijk gevonden worden, terwijl het schaakspel vanuit het zuiden zijn intrede doet? 2. Hoe kan het schaakspel op IJsland en de Faeröer terecht zijn gekomen? Voor beide is een gemeenschappelijke oplossing.

De Vikingen.

Wij kennen de Vikingen uit de literatuur vaak als een plunderende roversbende, die zonder mededogen door het land (of liever: over zee) trokken. De Vikingen waren zeevaarders. Rond de 9^e eeuw waren ze de schrik van de Middellandse zee. Behalve plunderen hadden ze echter soms ook normale handelsbetrekkingen. Zowel op die handelsreizen, als ook op de plundertochten, kwamen de Vikingen in aanraking met Arabieren. Dat het spel bij de Vikingen aansloeg blijkt uit de vele Arabische, maar ook zelfgemaakte schaakspelen die door archeologen zijn gevonden. De zelfgemaakte zijn soms makkelijk te identificeren, er zijn er namelijk bij die gemaakt zijn van walrusstand. Dit betekent dat zo rond 1100 (rond 1000 zijn de Vikingen gevestigd op Sicilië, en dan is contact met het schaakspel in ieder geval 1030 als laatst) het schaakspel goed bekend is in Scandinavië. Omdat de Vikingen natuurlijk niet alleen de kust van Europa aandeden, is het logisch te veronderstellen dat zij ervoor verantwoordelijk zijn geweest dat het spel bekend raakte op IJsland en de Faeröer, en het verklaart ook de schaakstukken van rendiergewei wellicht door handelsbetrekkingen bij de Bodensee terecht zijn gekomen.

Rusland.

Een interessant derde punt is Rusland. Interessant vanwege de naam die zij geven aan de toren: "ladja", ofwel "boot" of "kano". Waarom is dit interessant? Wel vrijwel overal in Europa, en dus ook in Rusland, is het schaakspel sterk gefeudaliseerd. Dat wil zeggen, de schaakstukken zijn van figuren uit het Oosterse hof geworden tot figuren van een Frankisch hof. Een olifant word een bisschop, een paard een ridder, de sjah een koning, de wesir een koningin, en meestal de strijdswagen een kasteel. Maar dit laatste in Rusland dus niet. Hiervoor zijn er twee thesen. De eerste luid als volgt: De Vikingen hebben het schaakspel overgenomen en zijn om handel te drijven de Wolga opgevaren. Daar troffen ze de Russen. De Russen namen het schaakspel van hen over, maar ze kenden de Perzische reuzenvogel, de Ruhk, niet. (de Arabieren hadden de naam van het stuk overgenomen) Het stuk herkenden ze daarentegen wel, maar dat beschouwden ze als de voorkant van een Vikingschip, vandaar de naam ladja. Maar deze uitleg lijkt mij onjuist. In de eerste plaats is het onmogelijk om vanuit de Middellandse zee de Kaspische zee te bereiken, en de Wolga mond uit in de Kaspische zee. Tegenwoordig is het wellicht mogelijk via de Zwarte zee en de Zee van Azof over de rivier de Don via een stuwdammetje en een kanaal naar de Wolga te varen, maar dat zeker 200 kilometer lange kanaal was er in die tijd nog niet. Een tweede, maar niet minder groot bezwaar is dat de Vikingen het schaakspel van de Arabieren hebben overgenomen. En aangezien het door de invloed van de Koran de schaakstukken erg abstracte vormen hadden gekregen, zou geen zinnig mens het stuk dat voor een Toren of ladja moest doorgaan aanzien voor een vogel. Tenzij hij juist weer wel de Ruhk kende, maar dan is de verwarring met de Vikingschepen onmogelijk. Nee, het lijkt mij veel eerder dat de tweede verklaring de waarheid beter benadert. Een mogelijkheid is namelijk dat het schaakspel rechtstreeks via India is gekomen. Daar zit weliswaar een erg grote afstand tussen, maar het klopt allemaal erg mooi. De Indiase Toren kon behalve ratha ook nauka heten, hetgeen boot en dus ladja betekent. De strijdswagen kenden de Russen niet, dus die mogelijkheid valt weg. Opvallend ook, is hoe slaafs de naam ruhk nagevolgd wordt in culturen die het schaakspel hetzij direct danwel indirect via de Perzen verkregen. Dat de andere namen later dezelfde feudalisering ondergaan als in de andere culturen is niet onlogisch. Natuurlijk kwam er ook invloed uit het westen. De naam voor de looper pleit ook voor deze theorie, als een van de weinige landen noemt Rusland de looper een olifant: "slon". (Een afwijking vind je ook nog in Spanje en Portugal. Het Spaans-Portugese "alfil" stamt echter van het Perzische of Arabische "fil". Dit bevestigt de theorie dat het schaken via de Arabieren als eerste in Spanje is doorgedrongen.)

Tenslotte.

Tenslotte een aantal losse opmerkingen. Uit deze gegevens lijkt het dat het schaakspel van drie kanten Europa binnen is gekomen. Uit het Zuiden door de Moren, uit het Oosten vanuit India en Rusland en vanuit het Noorden via de Vikingen. Het schaakspel bestond toen waarschijnlijk in vele varianten, zoals er in die tijd ook weinig overeenkomst was in taal in verschillende gebieden, en geen samenhang in politiek. Italië en Duitsland waren een lappendeken zonder samenhang, in Nederland (maar ook in andere landen) waren er geen algemene spelregels en konden woorden op meerdere manieren correct konden worden gespeeld. Dat was niet anders met

de schaakregels. Veelal waren dat trouwens de regels die van de Arabieren kwamen, dus met een "één-stappige" Dame en een springende Loper. Daar kwam pas in de 15e eeuw verandering in. Toen werden de schaakregels vastgesteld zoals ze nu nog in grote lijnen zijn. Daar begint dan ook de moderne schaakgeschiedenis, en daar eindigt dan ook mijn verhaal.

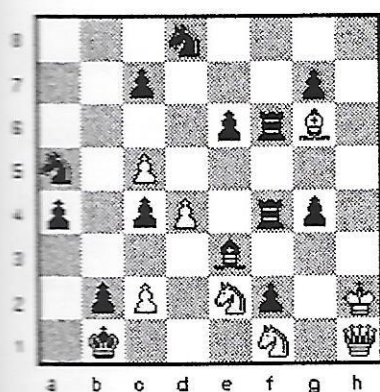
Remko Algera

bron: Das Königliche Spiel, Joachim Petzold, 1987 Leipzig.

Napoleon in Rusland.

De Russische grootmeester Alexander Petrov (1794-1867) was naast sterke speler ook schrijver en een van de eerst bekende Russische probleemcomponisten. Zijn opgaven waren vaak zeer origineel. Zo gaf Petrov vaak historische achtergronden aan een probleem.

Hieronder staat een voorbeeld waarin de vlucht van Napoleon uit Rusland wordt gesymboliseerd.

De volgende velden staan symbool voor de verschillende plaatsen.

Veld a1	=	Moskou
Veld h1	=	St. Petersburg
Veld h8	=	Parijs
Diagonaal h1-a8	=	de Beresina
De zwarte koning	=	Napoleon
De witte paarden	=	de kozakken.

De zwarte koning (Napoleon) wordt door de witte paarden (de kozakken) aangevallen de gevolgd.

1. Pd2† Ka2
2. Pc3† Kg3
3. Pdb1† Kg4
4. Pa2† Kb5
5. Pbc3† Ka6
6. Pb4† Ka7
7. Pb5† Kb8
8. Pa6† Kc8
9. Pa7† Kd7
10. Pb8† Ke7
11. Pc8† Kf8
12. Pd7† Kg8
13. Pe7† Kh8 (Parijs)
14. Kg2†

Veenstra-Glazenborg schaakfeest

23 en 24 April 1999 – Winschoten

Het schaakfeest wordt georganiseerd in het kader van het 125-jarig bestaan van de Winschoter schaakclub v.d. Linde, één van de oudste schaakclubs van Nederland.

Vrijdag 23-4-'99 19:00 uur **SIMULTAANSEANCE.**

Locatie: De Medeklinker (Dr. D. Bosstraat 14)

Deze simultaanséance voor jeugd en volwassenen wordt gegeven door Tea Lanchava (lid van het nederlands team dat op de wereldschaakolympiade van 1998 de vierde prijs veroverde) en Erik Hoeksema (internationaal schaakmeester, behorend tot de top van Nederland).

Zaterdag 24-4-'99 9:30 uur **TOERNOOI BASISCHOOLJEUGD.**

Locatie : Dollard College in Winschoten (ingang Mr. D.U. Stikkerlaan-t.o. Rosarium)

9:30 uur: Opening door de burgemeester van Winschoten.

9:40 uur: Welkom door de heer Honig, hoofdsponsor van het Veenstra-Glazenborg schaakfeest.

10-13 uur: Schaaktoernooi met schaken, doorgeefschak, simultaan, fantasieschak en het maken van opgaven.

13:00 uur: Alle deelnemers krijgen een maaltijd aangeboden.

13:30 uur Prijsuitreiking door Derk Bosscher, weerman van TV Noord, voor de school die het mooiste fantasieschakspel heeft gemaakt. Elke school wordt geacht te voren een schakspel in elkaar geknutseld te hebben.

Er zijn prijzen van 250 gulden, 150 en 75 gulden .

14:30 uur: Film in "Hollywood", bioscoop te Winschoten.

Zaterdag 24-4-'99 13:00 uur **JEUGDTOERNOOI SCHAAKCLUBS.**
Noord Nederland (NOSBO) 12-20 jaar.

Locatie : De Medeklinker te Winschoten

Dit toernooi is één van de NOSBO Grand-Prix toernooien en telt mee voor de ranglijsten van de Noordelijke Schaakbond.

Hoofd-sponsor

Co-sponsors:
ABN AMRO, De bank

Veenstra-Glazenborg

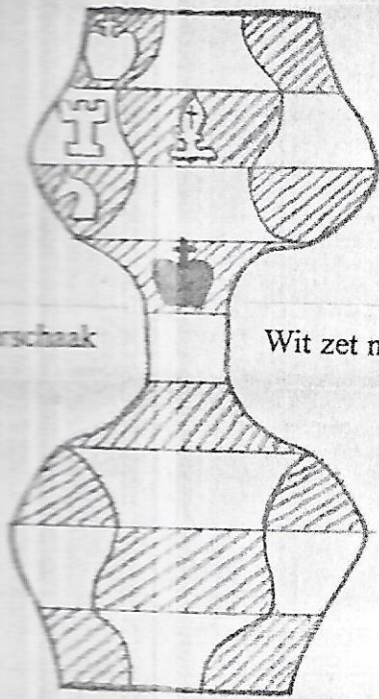
Machines, gereedschappen, apparaten

Nassastraat 97, Winschoten

Tel: 0597-413338

Hollywood theaters
Winschoten

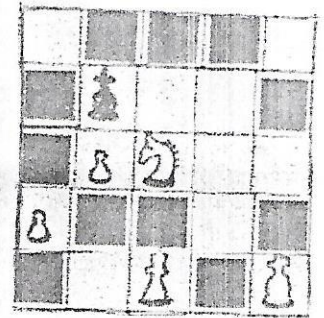
Vissersdijk 4
Winschoten
Raadhuislaan 4
Oude Pekela

Zandloperschaak

Wit zet mat in 3 zetten.

Kruiswoordschaak

Wit zet mat in 2 zetten.

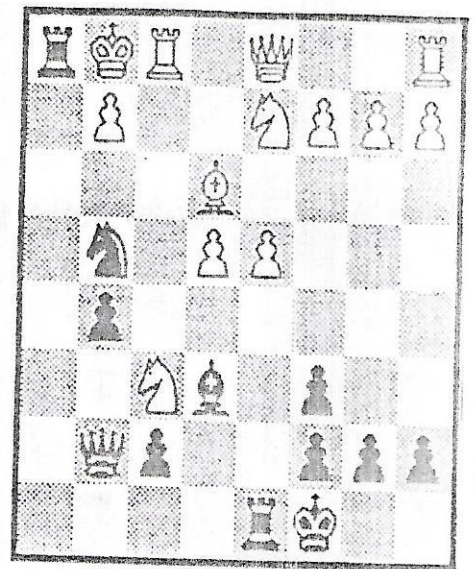
Op 23 april is er een simultaan seance in de medeklinker.

De mooiste simultaan partij die uw voorzitter ooit heeft gezien volgt hieronder.

Wit: van der Wiel   Zwart: Spaargaren, tandarts uit Kampen.

1.	e2-e4	e7-e5
2.	Pg1-f3	Pb8-c6
3.	Lf1-b5	Dd8-f6
4.	0-0	g7-g5
5.	Lb5xc6	d7xc6
6.	d2-d4	h7-h6
7.	Pf3xe5	Lc8-e6
8.	f2-f4	0-0-0
9.	f4xg5	Df6-g7
10.	Lc1-e3	h6xg5
11.	Pb1-d2	Lf8-d6
12.	Pe5-g4	Pg8-h6
13.	Pg4-f6	Ld6xh2+
14.	Kg1xh2	Ph6-g4+
15.	Kh2-g1	Th8-h1+

V.d. Wiel
wit

wit geeft het op

zwart
Spaargaren

simultaan
nov. 1985

Schaakclub Van der Linde wil meer seniorenleden

WINSCHOTEN - Wie niets of nauwelijks iets van een spelletje schaak afweet heeft vaak een verkeerd beeld van de sport en haar spelers. De één vindt het een oude mannenspel, de ander een tijdverdrijf voor intellectuelen en weer een ander vindt schaken niet meer dan een leerzame ontspanning voor uitzonderlijke bollebozen. Eigenlijk heeft iedereen wel een beetje gelijk, want schaken is een spel voor iedereen.

— DOOR —

Monique van Dulmen

Dat niet alle schakers oud, stoffig, saai, superintelligent en wereldvreemd zijn bewijst schaakgrootmeester Hans Böhm die door zijn komische, nuchtere kijk op het leven midden tussen het 'gewone' volk staat. En wat te denken van Jannes van der Wal die na een reeks van damsuccessen zijn schijven verruilde voor paarden, torens en een koninklijk paar. Van Jannes kan alles worden gezegd behalve dat hij saai was.

En wie weet hoeveel 'normale' kinderen er regelmatig over een schaakbord buigen weet ook dat schaken en oud niet per definitie bij elkaar horen. Bij schaakclub Van der Linde uit Winschoten bijvoorbeeld behoort ruim de helft van het aantal leden tot de jeugd. En de jeugd heeft de toekomst. Van der Linde dus ook.

Honderdvijfentwintig jaar geleden werd in Winschoten schaakclub Van der Linde opgericht. Omdat niet exact is na te gaan wat de werkelijke oprichtingsdatum is, behoort Van der Linde tot één van de oudste schaakverenigingen van ons land. De kans dat de Winschotense club de alleroudste is, is

Jac Duin (l) en Jo Krawczyk tijdens hun grootste passie: een partijtje schaak. (foto: Richard Riemetjer)

net zo groot. En daar mag Oost-Groningen best trots op zijn vinden clubsecretaris Jac Duin en jeugdleider Jo Krawczyk. "Zeker als je weet wat er allemaal door de club is voorgebracht, zoals grootmeesters."

"Benima bijvoorbeeld", noemt schaakvriend Krawczyk. "Dat was een hele grote, maar om de een of andere reden is die in de vergetelheid geraakt. Maar hij kwam van SC Van der Linde."

Er zijn wel meer namen van grootmeesters te noemen maar dan moet men net als bij Benima terug naar de vorige eeuw. Recentelijk heeft de club geen schaker met een dergelijke internatio-

nale faam weten voort te brengen. "Wij leiden ze op en in Groningen of elders gaan ze scoren", grapt Duin. Hij doelt hiermee op de jeugd die bij Van der Linde wordt opgeleid en wegens studie overstappen naar schaakclubs elders in het land. "Dat is niet echt een probleem, dat hou je toch. Wat we wel een klein beetje een probleem vinden is ons aantal senior leden. Die zouden we graag uitgebreid willen zien. Jeugd blijft uiteraard altijd van harte welkom. We weten dat veel mensen het leuk vinden om te schaken maar nu moeten we ze nog over de drempel helpen om zich bij de club aan te melden."

Om te voorkomen dat er misverstanden ontstaan benadrukt Krawczyk dat de tijd van de elite en de ballotagecommissie ver achter ons ligt. "Iedereen kan lid worden. Rang en standen bestaan niet binnen onze club. En het mooiste aan schaken is dat iedereen de spelregels kan leren en dat je een spelletje schaak kunt spelen onder alle weersomstandigheden."

Maar schaken heeft meer voordelen. Volgens Krawczyk is wetenschappelijk bewezen dat men zijn niveau van intelligentie omhoog tilt middels schaken. "Je gaat analytisch beter denken als je schaakt. Dat is mooi meegenomen maar daar gaat het ons niet om. Bij SC Van der Linde gaat het om het spelletje, dat is leuk."

Duin en Krawczyk praten vol opwinding over een moeilijke schaakstelling en vergelijken het naspelen van een grootmeesterspartij met het luisteren naar een symfonie van Beethoven. "(...) van die geweldig mooie combinaties, da's genieten (...)"

SC Van der Linde speelt wekelijks op vrijdagavond in de Medeklinker. De jeugd begint om kwart over zes en de senioren om half acht. Schaakliefhebbers kunnen vrijblijvend een kijkje komen nemen.

Medio april van dit jaar verhuist SC Van der Linde naar het voormalige belastingkantoor in Winschoten. In die maand, op 23 en 24 april, vindt ook een schaakfeest in het kader van het honderdvijfentwintigjarig bestaan van de club plaats. Het feest wordt gevierd aan de hand van een simultaanseance, een toernooi voor de basisschooljeugd en een jeugdtoernooi voor schaakclubs.